

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

4. lipnja 2015. *

„Prethodno pitanje – Socijalna sigurnost radnika migranata – Uredba (EEZ) br. 1408/71 – Članak 27. – Prilog VI., odjeljak R, točka 1., podtočke (a) i (b) – Pojam ‚mirovine prema zakonodavstvu dviju ili više država članica‘ – Davanja u naravi – Retroaktivno priznanje prava na mirovinu prema zakonodavstvu države članice boravišta – Pravo na davanja iz zdravstvenog osiguranja koje je uvjetovano osiguranjem na obvezno zdravstveno osiguranje – Potvrda o nepostojanju osiguranja prema zakonodavstvu države članice boravišta o obveznom zdravstvenom osiguranju – Naknadno nepostojanje obveze plaćanja doprinosa u toj državi članici – Retroaktivno ishodenje te potvrde – Nemogućnost retroaktivnog osiguranja na obvezno zdravstveno osiguranje – Prekid obuhvaćenosti takvim osiguranjem od rizika za slučaj bolesti – Korisni učinak Uredbe br. 1408/71“

U predmetu C-543/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Centrale Raad van Beroep (Nizozemska) odlukom od 15. listopada 2013., koju je Sud zaprimio 17. listopada 2013., u postupku

Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank

protiv

E. Fischer-Lintjens,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: M. Ilešič, predsjednik vijeća, A. Ó Caoimh (izvjestitelj), C. Toader, E. Jarašiūnas i C. G. Fernlund, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Mengozzi,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank, H. van der Most, u svojstvu agenta,
- za nizozemsku vladu, M. de Ree i M. Bulterman, u svojstvu agenata,
- za njemačku vladu, T. Henze i A. Wiedmann, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: nizozemski

— za Europsku komisiju, D. Martin i M. van Beek, u svojstvu agenata,
saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 12. veljače 2015.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 27. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe i njihove obitelji koji se kreću unutar Zajednice, u verziji koja je izmijenjena i ažurirana Uredbom Vijeća (EZ) br. 118/97 od 2. prosinca 1996. (SL 1997, L 28, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 392., str. 1.), kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1992/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. (SL L 392, str. 1.) (SL posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 260., u daljnjem tekstu: Uredba br. 1408/71), kao i Priloga VI. odjeljka R točke 1. podtočaka (a) i (b) navedene uredbe.
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank (Upravno vijeće blagajne socijalne sigurnosti, u daljnjem tekstu: SVB) i E. Fischer-Lintjens zbog toga što je College voor zorgverzekeringen (Vijeće za zdravstveno osiguranje, u daljnjem tekstu: CVZ), tijelo čije nadležnosti izvršava SVB, povuklo potvrdu koje je svrha bila dokazati da E. Fischer-Lintjens nije bila obvezna osigurati se na nizozemsko zdravstveno osiguranje te da, prema tome, nije bila dužna uplaćivati doprinose (u daljnjem tekstu: potvrda o nepostojanju osiguranja).

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Članak 27. Uredbe br. 1408/71, koji se nalazi u njenoj glavi III. naslovljenoj „Posebne odredbe koje se odnose na različite kategorije davanja“ i u njenom poglavlju 1. naslovljenom „Bolest i majčinstvo“, inače naslovljen „Mirovine koje pripadaju prema zakonodavstvu nekoliko država ako postoji pravo na davanja u naravi u državi boravišta“, glasi kako slijedi:

„Umirovljenik koji ima pravo na mirovinu prema zakonodavstvu dviju ili više država članica, od kojih je jedna ta država članica na čijem državnom području boravi i koji ima pravo na davanja prema zakonodavstvu države članice u kojoj ima boravište, uzimajući u obzir prema potrebi odredbe članka 18. i Priloga VI., prima ta davanja zajedno s članovima svoje obitelji od ustanove mjesta boravišta o trošku te ustanove, kao da je dotična osoba umirovljenik čija se mirovina isplaćuje isključivo u skladu sa zakonodavstvom države članice u kojoj ima boravište.“

- 4 Članak 28. te uredbe iz istog poglavlja 1., naslovljen „Mirovine koje pripadaju prema zakonodavstvu jedne ili više država u slučajevima u kojima ne postoji pravo na davanja u državi boravišta“, predviđa pravila o uslugama i doprinosima primjenjivima na umirovljenika koji ima pravo na mirovinu ili mirovine prema zakonodavstvu jedne ili više država članica i koji nema pravo na davanja prema zakonodavstvu države članice na čijem državnom području boravi, ali ipak ostvaruje takva davanja za sebe i članove svoje obitelji ako bi, imao na njih pravo prema zakonodavstvu države članice ili barem jedne od država članica nadležnih za mirovine, kao da boravi na državnom području te države.

- 5 Članak 84.a navedene uredbe, naslovljen „Odnosi između ustanova i osoba obuhvaćenih ovom Uredbom“, propisuje:

„1. Ustanove i osobe obuhvaćene ovom Uredbom moraju se međusobno obavješćivati i surađivati kako bi se zajamčila ispravna provedba ove Uredbe.

U skladu s načelom dobre uprave, ustanove odgovaraju na sve upite u razumnom roku i u skladu s navedenim pružaju dotičnim osobama sve informacije potrebne za korištenje prava koja su ostvarila prema ovoj Uredbi.

Dotične osobe dužne su što je prije moguće obavješćivati ustanove nadležne države i države stalnog prebivališta o svim promjenama u svojoj osobnoj ili obiteljskoj situaciji koje utječu na njihova prava na davanja ostvarena prema ovoj Uredbi.

2. Nepoštovanje obveza obavješćivanja iz stavka 1., trećeg podstavka može dovesti do primjene proporcionalnih mjera u skladu s nacionalnim pravom. Međutim, te su mjere jednake mjerama koje se po domaćim zakonima primjenjuju u sličnim okolnostima i u praksi podnositeljima zahtjeva ne onemogućuju niti pretjerano otežavaju primjenu prava priznatih ovom Uredbom.

[...]“

- 6 Prilog VI. istoj uredbi, naslovljen „Posebni postupci za primjenu zakonodavstava određenih država članica“, sadrži odjeljak R u čijoj se točki 1. naslovljenoj „Zdravstveno osiguranje“ podtočkama (a) i (b) propisuje:

„(a) U vezi s pravima davanja u naravi prema nizozemskom zakonodavstvu, osobama koje imaju pravo na davanja u naravi s ciljem provedbe poglavlja 1. i 4. glave III. ove Uredbe, podrazumijevaju se:

- i) osobe koje su obvezne osigurati se, u skladu s člankom 2., [Zakon o zdravstvenom osiguranju Zorgverzekeringsweta, u daljnjem tekstu: Zvw], pri jednoj od ustanova za zdravstveno osiguranje;

[...]

b) Osobe na koje se odnosi točka (a) (i), u skladu s odredbama [Zvw-a], moraju se osigurati pri jednoj od ustanova za zdravstveno osiguranje [...].“

Nizozemsko pravo

Zakon o općim starosnim mirovinama

- 7 Članak 14. stavak 1. Zakona o općim starosnim mirovinama (Algemene ouderdomswet, u daljnjem tekstu: AOW) predviđa:

„Starosne mirovine i povećanje iznosa starosnih mirovina na zahtjev odobrava Sociale verzekeringsbank.“

- 8 Na temelju članka 16. AOW-a:

„1. Starosna mirovina počinje teći počevši od prvog dana mjeseca u kojem je zainteresirana stranka ispunila uvjete za starosnu mirovinu.

2. Odstupajući od odredaba stavka 1., starosna mirovina ne može započeti teći više od godinu dana prije prvog dana mjeseca u kojem je podnesen zahtjev ili u kojem je priznato pravo na mirovinu po službenoj dužnosti. Sociale verzekeringsbank može u određenim slučajevima odstupiti od prethodnih odredaba.“

Opći zakon o posebnim zdravstvenim osiguranjima

- 9 Članak 5. stavci 1. i 4. Općeg zakona o posebnim zdravstvenim osiguranjima (Algemene wet bijzondere ziektekosten, u daljnjem tekstu: AWBZ) određuje:

„1. U smislu odredaba ovog zakona osiguranik je onaj koji:

- a. ima boravište;
- b. nema boravište, ali je obveznik poreza na dohodak ostvarenog na temelju obavljanja djelatnosti u svojstvu zaposlene osobe Nizozemskoj.

[...]

4. Odstupajući od stavka 1., skupina osiguranika može se mjerom javne uprave, ili na temelju te mjere, proširiti ili ograničiti.“

- 10 Članak 5.c AWBZ-a glasi kako slijedi:

„Sociale verzekeringsbank po službenoj dužnosti odnosno na zahtjev utvrđuje ispunjava li neka fizička osoba uvjete utvrđene u člancima 5. ili 5.b, ili na temelju tih članaka, da bi bila osigurana u skladu s tim zakonom.“

Uredba iz 1999. o proširenju i ograničenju kruga osiguranika pri socijalnim osiguranjima

- 11 Članak 21. stavci 1. i 6. Uredbe iz 1999. o proširenju i ograničenju kruga osiguranika pri socijalnim osiguranjima (Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999, u daljnjem tekstu: KB 746) predviđa:

„1. Nije osigurana, u smislu [AWBZ-a], osoba koja ima boravište u Nizozemskoj i koja se ipak može, primjenom uredbe Vijeća Europske zajednice ili konvencije koju je u području socijalne sigurnosti Nizozemska zaključila s jednom ili više drugih država, prema Nizozemskoj pozivati na pravo na davanja koje joj se načelno priznaje na teret druge države članice Europske unije ili druge države koja je stranka Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru ili države s kojom je Nizozemska zaključila konvenciju u području socijalne sigurnosti.

[...]

6. Sociale verzekeringsbank na zahtjev osobe iz stavaka 1. do 4. izdaje potvrdu o nepostojanju osiguranja.“

Zakon o zdravstvenom osiguranju

- 12 U skladu s člankom 2. stavkom 1. Zvw-a:

„Osobe koje su automatski osigurane prema AWBZ-u i zakonodavstvu koje se na njemu temelji obvezne su ugovoriti zdravstveno osiguranje od rizika iz članka 10. ili to netko mora učiniti za njih.“

13 Članak 3. stavak 1. Zvw-a određuje da:

„Zdravstveni osiguravatelj obvezan je na zahtjev zaključiti ugovor o zdravstvenom osiguranju s osobom ili u korist osobe koja je obveznik osiguranja, a koja ima boravište u svojem području obavljanja djelatnosti, kao i s obveznikom ili u korist obveznika osiguranja koji ima boravište u inozemstvu.“

14 Članak 5. stavci 1. i 5. Zvw-a predviđaju:

„1. Zdravstveno osiguranje počinje teći od dana kad je zdravstveni osiguravatelj primio zahtjev iz članka 3. stavka 1. [...].

[...]

5. Zdravstveno osiguranje u slučaju primjene izuzeća iz članka 925. stavka 1. Knjige 7. Građanskog zakonika ima retroaktivni učinak:

a. ako je počelo teći u razdoblju od 4 mjeseca nakon nastanka obveze osiguranja do dana nastanka te obveze.

[...]“

Glavni postupak i prethodna pitanja

15 E. Fischer-Lintjens boravila je od dana svog rođenja, 1. prosinca 1934., do 1. rujna 1970. u Nizozemskoj. Nakon toga je boravila u Njemačkoj do 1. svibnja 2006., kada se vratila u Nizozemsku gdje boravi do danas.

16 Od listopada 2004. E. Fischer-Lintjens prima udovičku mirovinu nadležne njemačke ustanove. Kad je napustila Njemačku da bi se nastanila u Nizozemskoj tijekom 2006., ona se na temelju obrasca E 121 osigurala kod nizozemskog zdravstvenog osiguravatelja CZ (u daljnjem tekstu: CZ) pa je tako mogla primati, od 1. lipnja 2006., u Nizozemskoj davanja na temelju članka 28. Uredbe br. 1408/71 koja su bila na teret nadležne njemačke ustanove. E. Fischer-Lintjens uplaćivala je doprinose za zdravstveno osiguranje u Njemačkoj.

17 E. Fischer-Lintjens je 20. listopada 2006. na temelju AWBZ-a pribavila od CVZ-a potvrdu o nepostojanju osiguranja u svrhu dokazivanja nizozemskom tijelu ovlaštenom za naplatu doprinosa da ne postoji nikakva obveza uplate doprinosa u Nizozemskoj. U obrascu koji je morala ispuniti u svrhu pribavljanja te potvrde naznačila je da nije primala ni mirovinu ni davanja prema nizozemskom zakonodavstvu, nego prema njemačkom zakonodavstvu.

18 Ta je potvrda važila, u neizmijenjenim okolnostima, u razdoblju od 1. lipnja 2006. do 31. prosinca 2010.

19 Iako je E. Fischer-Lintjens napunila 65 godina, čime je u Nizozemskoj prema AOW-a stekla pravo na mirovinu od 1. prosinca 1999., ona je tu mirovinu zatražila tek u svibnju 2007. Prema sudu koji je uputio zahtjev, E. Fischer-Lintjens je prije podnošenja svojeg zahtjeva pogrešno smatrala da nije na nju imala pravo.

20 Odlukom od 8. studenoga 2007., izmijenjenom 24. travnja 2008., SVB je E. Fischer-Lintjens, sukladno članku 16. stavku 2. AOW-a, priznao pravo na mirovinu i odredio joj isplatu iste s retroaktivnim učinkom od godine dana računajući od prvog dana mjeseca u kojem je podnijela zahtjev, odnosno 1. svibnja 2006.

- 21 E. Fischer-Lintjens nije obavijestila ni CZ ni CVZ ni njemačku ustanovu za zdravstveno osiguranje o toj promjeni situacije do listopada 2010.
- 22 E. Fischer-Lintjens je 21. listopada 2010. ispunila obrazac koji joj je uputio CVZ u okviru njenog zahtjeva za produljenje potvrde o nepostojanju osiguranja u kojem je prijavila da od 1. svibnja 2006. prima starosnu mirovinu prema AOW-u.
- 23 Odlukom od 2. studenoga 2010. CVZ je izvijestio E. Fischer-Lintjens da je obvezna osigurati se na temelju ABWZ-a i Zvw-a i da prema tome mora plaćati doprinose u Nizozemskoj jer se više ne nalazi u položaju koji obuhvaća članak 21. stavak 1. KB 747, te posljedično ima obvezu osiguranja od lipnja 2006. CVZ je povukao potvrdu o nepostojanju osiguranja E. Fischer-Lintjens (u daljnjem tekstu: odluka o povlačenju), a CZ je raskinuo ugovor o zdravstvenom osiguranju. To povlačenje i raskid imali su retroaktivni učinak računajući od 1. lipnja 2006.
- 24 Slijedom toga, njemačka ustanova za zdravstveno osiguranje vratila je iznos doprinosa od više od 5000 eura koji je E. Fischer-Lintjens u Njemačkoj uplaćivala od 1. lipnja 2006.
- 25 CZ je nakon toga od E. Fischer-Lintjens zatražio plaćanje troškova zdravstvenih usluga koje je vratio spomenutoj njemačkoj ustanovi u iznosu većem od 11.000 eura. Prema CVZ-u, na temelju članka 5. stavka 5. Zvw-a, zdravstveno osiguranje može imati retroaktivni učinak samo ako se ono ugovori tijekom četiri mjeseca nakon nastanka obveze osiguranja. E. Fischer-Lintjens je prema tome sama morala platiti troškove zdravstvenih usluga koji su vraćeni toj njemačkoj ustanovi za razdoblje tijekom kojeg nije bila obuhvaćena zdravstvenim osiguranjem, odnosno između lipnja 2006. i 1. srpnja 2010. kad je E. Fischer-Lintjens dobila nizozemsko zdravstveno osiguranje.
- 26 Potonja je 7. prosinca 2010. CVZ-u uputila pritužbu na odluku o povlačenju.
- 27 SVB je od 15. ožujka 2011. postao tijelo nadležno za odobravanje izuzeća od obveza osiguranja prema AWBZ-u i izdavanje potvrda o nepostojanju osiguranja. Za potvrde koje je prije tog datuma izdao CVZ smatra se da ih je izdao SVB.
- 28 Odlukom od 21. travnja 2011. SVB je pritužbu E. Fischer-Lintjens protiv odluke o povlačenju proglasio neutemeljenom. Presudom Rechtbank Roermond (sud u Roermondu) od 17. siječnja 2012. prihvaćena je tužba E. Fischer-Lintjens protiv te odluke. Prema tom sudu, svrha potvrde o nepostojanju osiguranja koju je primila E. Fischer-Lintjens bila je proizvesti pravne učinke koji se ne mogu poništiti povlačenjem te potvrde.
- 29 SVB je pred Centrale Raad van Beroep (Središnji upravni sud) podnio žalbu protiv te presude, ističući da je potvrda o nepostojanju osiguranja isključivo deklaratorni akt, poput obrasca E 121. Prema SVB-u, ne smije biti nikakvih pravnih učinaka nacionalnih propisa koji bi derogirali one koji proizlaze iz primjene Uredbe br. 1408/71.
- 30 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je SVB bio ovlašten povući potvrdu o nepostojanju osiguranja s retroaktivnim učinkom, ali da nakon toga povlačenja SVB nije u dovoljnoj mjeri uzeo u obzir interese E. Fischer-Lintjens. Taj sud smatra da iz načela pravne sigurnosti proizlazi da je stvarna nadležnost za priznanje prava na mirovine i preuzimanje obveze davanja u naravi nastala tek od datuma odluke o priznanju prava na tražene mirovine na temelju koje je ustanovljeno da dotična osoba na nju doista ima pravo. Zbog toga se pita o određivanju datuma na koji je E. Fischer-Lintjens stvarno „imala pravo“ na mirovinu iz glavnog postupka u smislu članka 27. navedene uredbe jer, prema tom sudu, ako se taj članak može primijeniti retroaktivno, tada iz toga načelno proizlaze različiti retroaktivni pravni učinci, među kojima je u ovom slučaju obveza imati nizozemsko zdravstveno osiguranje.

31 U tim je okolnostima Centrale Raad van Beroep odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

- „1. Treba li se pojam ‚imati pravo‘ u smislu članaka 27. i daljnjih Uredbe br. 1408/71 tumačiti na način da je odlučujući element, što se tiče ustanovljivanja od kojeg je trenutka nastalo pravo na mirovinu, trenutak u kojem je donesena odluka o priznanju prava i nakon koje je isplaćena mirovina ili datum kad je odobrena mirovina počela teći s retroaktivnim učinkom?
2. Ako se pojam ‚imati pravo‘ odnosi na datum kad je odobrena mirovina počela teći s retroaktivnim učinkom:

Može li takvo tumačenje biti u skladu s činjenicom da korisnik takve mirovine koja je obuhvaćena člankom 27. Uredbe br. 1408/71 prema nizozemskom zakonodavstvu ne može s istim retroaktivnim učinkom ugovoriti zdravstveno osiguranje?“

O prethodnim pitanjima

- 32 Početno valja utvrditi da su pitanja postavljena u posebnim okolnostima predmeta u glavnom postupku u kojima je, s jedne strane, E. Fischer-Lintjens bilo priznato pravo na nizozemsku mirovinu u studenome 2007. s retroaktivnim učinkom od 1. svibnja 2006. i u kojima je, s druge strane, E. Fischer-Lintjens potvrdom o nepostojanju osiguranja mogla dokazati nizozemskim tijelima ovlaštenima za naplatu doprinosa da se na nju ne odnosi obveza osiguravanja na nizozemsko obvezno zdravstveno osiguranje koja proizlazi iz članka 2. stavka 1. Zvw-a, tumačenog zajedno s Prilogom VI. odjeljkom R točkom 1. podtočkom (a) Uredbi br. 1408/71, jer je bila obuhvaćena područjem primjene članka 28. te uredbe i prema tome imala pravo na davanja za slučaj bolesti u Nizozemskoj na teret nadležne njemačke ustanove. Ta potvrda o nepostojanju osiguranja je međutim povučena 2. studenoga 2010. s retroaktivnim učinkom od 1. lipnja 2006.
- 33 U tom kontekstu valja podsjetiti da se umirovljenici na temelju zakonodavstva dviju ili više država članica, među kojima je i Nizozemska gdje borave, prema Prilogu VI. odjeljku R točki 1. podtočkama (a) i (b) navedene uredbe, moraju osigurati kod tijela za zdravstveno osiguranje sukladno članku 2. Zvw-a kako bi na teret nadležne nizozemske ustanove imali pravo na davanja za slučaj bolesti prema zakonodavstvu potonje države članice na temelju članka 27. iste uredbe. Nesporno je da, prema članku 5. stavcima 1. i 5. Zvw-a, to osiguranje može imati retroaktivni učinak samo ako se ono ugovori tijekom četiri mjeseca nakon nastanka obveze osiguranja.
- 34 Prema sudu koji je uputio zahtjev, valja također odrediti datum na koji je E. Fischer-Lintjens stekla pravo na navedena davanja u Nizozemskoj na teret nadležne nizozemske ustanove koji odgovara datumu na koji je E. Fischer-Lintjens prestala biti obuhvaćena člankom 28. Uredbe br. 1408/71 pa se na nju počeo primjenjivati članak 27. te uredbe. Taj sud međutim upozorava da bi, neovisno o datumu, primjena članaka 2. i 5. stavka 5. Zvw-a mogla oduzeti E. Fischer-Lintjens zdravstveno osiguranje u određenom razdoblju jer su te odredbe zapreka ugovaranja tog osiguranja s retroaktivnim učinkom u okolnostima poput ovih koje karakteriziraju položaj E. Fischer-Lintjens. Navedeni sud, međutim, navodi da se može smatrati da se prekid zdravstvenog osiguranja E. Fischer-Lintjens tijekom razdoblja od 8. studenoga 2007., datuma prve isplate nizozemske mirovine, do 1. srpnja 2010., datuma kad se E. Fischer-Lintjens osigurala na nizozemsko zdravstveno osiguranje, može samo pripisati zakašnjelom osiguranju kod nizozemskog ugovaratelja. E. Fischer-Lintjens trebala bi prema tome sama nadoknaditi nastalu štetu.

- 35 Svojim pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li se članak 27. Uredbe br. 1408/71, zajedno s Prilogom VI. odjeljkom R točkom 1. podtočkama (a) i (b), tumačiti na način da mu je protivan propis države članice koji, u okolnostima poput ovih u glavnom postupku, korisniku mirovine, na koju je država članica priznala pravo s retroaktivnim učinkom od godine dana, ne dopušta osiguravanje na obvezno zdravstveno osiguranje s istim retroaktivnim učinkom.
- 36 Valja također utvrditi od kojeg je datuma, u okolnostima predmeta iz glavnog postupka, Nizozemska postala nadležna na temelju članka 27. Uredbe br. 1408/71 za umirovljenike poput E. Fischer-Lintjens.
- 37 U tom pogledu, odredbe navedene uredbe o određivanju mjerodavnog zakonodavstva čine cjelovit sustav kolizijskih pravnih pravila koja djeluju na način da nacionalnim zakonodavcima oduzimaju ovlast određivanja dosega i pretpostavki primjene njihovog zakonodavstva u tom području u pogledu osoba koje su mu podvrgnute i u pogledu područja na kojem nacionalni propisi proizvode učinke (vidjeti osobito presudu van Delft i dr., C-345/09, EU:C:2010:610, t. 51. i navedenu sudsku praksu).
- 38 Budući da su kolizijska pravila iz Uredbe br. 1408/71 prinudne naravi za države članice, Sud je već utvrdio da *a fortiori* nije moguće prihvatiti da im se osiguranici iz sustava socijalne sigurnosti koji su u području njihove primjene mogu suprotstaviti na način da isključe njihovu primjenu. Naime, primjena sustava kolizijskih pravnih pravila koji je uspostavljen tom uredbom ovisi samo o objektivnoj situaciji u kojoj se nalazi dotični radnik (vidjeti u tom smislu presudu van Delft i dr., C-345/09, EU:C:2010:610, t. 52. i navedenu sudsku praksu).
- 39 Također valja podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda odredbe navedene uredbe o određivanju mjerodavnog zakonodavstva imaju za cilj ne samo izbjeći istodobnu primjenu više nacionalnih zakonodavstava i poteškoća koje iz toga proizlaze, već i spriječiti da osobe na koje se primjenjuje ista uredba budu lišene zaštite u području socijalne sigurnosti u nedostatku zakonodavstva primjenjivog na njih (vidjeti u tom smislu presudu Mulders, C-548/11, EU:C:2013:249, t. 39. i navedenu sudsku praksu).
- 40 Iz toga proizlazi, kao što je istaknuo i nezavisni odvjetnik u točki 41. svojeg mišljenja, da je jedan od ciljeva kolizijskih pravila predviđenih uredbom br. 1408/71 da svaki socijalni osiguranik koji je obuhvaćen područjem primjene te uredbe bude kontinuirano obuhvaćen a da se na taj kontinuitet ne može utjecati diskrecijskim odlukama pojedinaca ili nadležnih ustanova država članica.
- 41 U tom se pogledu članak 27. navedene uredbe odnosi na umirovljenike čija se prava temelje na zakonodavstvima dviju ili više država članica, među kojima i države članice boravišta, i koji imaju pravo na davanja za slučaj bolesti i majčinstva u potonjoj državi članici. Cilj je tog članka, zajedno s člankom 28. iste uredbe, odrediti, s jedne strane, na kojoj je ustanovi isplata umirovljenicima davanja za slučaj bolesti i majčinstva i, s druge strane, odrediti ustanovu koja će snositi trošak (vidjeti u tom smislu presudu Rundgren, C-389/99, EU:C:2001:264, t. 43. i 44.).
- 42 Sustav koji se uvodi tim člancima uspostavlja vezu između nadležnosti za isplatu mirovina i obvezu preuzimanja troškova davanja u naravi koja je uzgredna stvarnoj nadležnosti u području mirovina. Trošak davanja u naravi se prema tome ne može dodijeliti ustanovi države članice koja ima samo eventualnu nadležnost u području mirovine. Iz toga slijedi da članak 27. Uredbe br. 1408/71 kao i članak 28. te uredbe obuhvaćaju mirovinu koja se stvarno isplaćuje dotičnoj osobi kad upućuju na mirovinu na koju netko ima pravo (vidjeti u tom smislu presudu Rundgren, C-389/99, EU:C:2001:264, t. 47.).
- 43 Stoga se za nizozemsku mirovinu dotične osobe koja se nalazi u identičnom položaju kao i E. Fischer-Lintjens treba smatrati da pravo na nju postoji, u smislu članka 27. Uredbe br. 1408/71, od početka razdoblja tijekom kojeg je ta mirovina stvarno bila isplaćivana dotičnoj osobi bez obzira na

trenutak u kojem je formalno utvrđeno pravo na tu mirovinu. Pravo na takvu mirovinu postoji za ukupno vrijeme trajanja tog razdoblja, što uključuje i slučaj kad je ono počelo teći prije datuma odluke o priznanju prava na tu mirovinu.

- 44 U ovom slučaju je nesporno da je mirovina iz glavnog postupka stvarno isplaćena E. Fischer-Lintjens, prema nizozemskom zakonodavstvu, za razdoblje koje je počelo od 1. svibnja 2006. Prema tome, od tog datuma ona je trebala biti kvalificirana kao mirovina na koju netko ima pravo, u smislu članka 27. Uredbe br. 1408/71, a da bi se E. Fischer-Lintjens priznalo pravo na davanja.
- 45 Osim toga, kao što u svojim pisanim očitovanjima ističe njemačka vlada, svako tumačenje pojma „imati pravo“ u smislu članka 27. čini primjenjivost vremenske nadležnosti države članice u području davanja na koje netko ima pravo na temelju te uredbe ovisnom o brzini obrade zahtjeva za mirovinu nacionalnih administrativnih tijela, što bi bilo protivno jednom od ciljeva navedene uredbe koji se odnosi na, kao što je Sud već utvrdio u točki 40. ove presude, jamstvo svakom socijalnom osiguraniku koji je obuhvaćen područjem primjene te uredbe da će biti kontinuirano obuhvaćen.
- 46 S druge strane, iz neosporenih dokaza dostavljenih Sudu proizlazi da slijedom retroaktivnog povlačenja potvrde o nepostojanju osiguranja, E. Fischer-Lintjens više nije bila osigurana na zdravstveno osiguranje u razdoblju od lipnja 2006. do 1. srpnja 2010., iako je prethodno uplatila doprinose za zdravstveno osiguranje u Njemačkoj za to razdoblje, jer su joj oni slijedom odluke o povlačenju naknadno vraćeni.
- 47 U tom pogledu nizozemska vlada u svojem pisanom očitovanju pojašnjava da je svaki retroaktivni učinak nizozemskog zdravstvenog osiguranja načelno isključen nizozemskim propisima iz glavnog postupka s obzirom na cilj, koji je svojstven osiguranjima, da pokrivaju buduće odštete koje još nisu nastale do trenutka ugovaranja, i na cilj da dotične osobe koje su po nizozemskom pravu obvezne sklopiti ugovor o osiguranju to učine što prije. Takvo nepostojanje retroaktivnog učinka jamči solidarnost koja je temelj sustava zdravstvenog osiguranja i sprečava zloporabe. Međutim, unatoč tom općem načelu isključenja nizozemski je zakonodavac trebao predvidjeti ograničenu iznimku na temelju koje bi, u slučaju kada je zdravstveno osiguranje počelo teći unutar četiri mjeseca nakon nastanka obveze osiguranja, to osiguranje imalo retroaktivni učinak do dana nastanka te obveze. Taj bi učinak, kad bi se primijenio, što ne može biti slučaj u glavnom postupku jer je obveza osiguranja E. Fischer-Lintjens nastala 1. svibnja 2006., trebao biti ograničen na četiri mjeseca.
- 48 Uistinu, za državu članicu može biti legitimno da ograniči mogućnost ugovaranja, s retroaktivnim učinkom, zdravstvenog osiguranja u svrhu poticanja osoba koje su obvezne ugovoriti takvo osiguranje da to učine u što kraćem roku. Sud je također već presudio da je obveza plaćanja doprinosa zbog postojanja prava na davanja, čak i ako ne postoje stvarne koristi od takvih davanja, svojstvena načelu solidarnosti koje provode nacionalni sustavi socijalne sigurnosti jer bi, kad takva obveza ne bi postojala, dotične osobe mogle biti potaknute na to da pričekaju nastupanje rizika prije nego što pridonese financiranju tog sustava (vidjeti u tom smislu presudu van Delft i dr., C-345/09, EU:C:2010:610, t. 75.).
- 49 Međutim, uvjeti osiguravanja u sustavima socijalne sigurnosti država članica, čije je određivanje u nadležnosti potonjih, trebaju poštovati pravo Unije i ne mogu za učinak imati isključenje iz područja primjene nacionalnog zakonodavstva, poput ovog iz glavnog postupka, osoba na koje se to isto zakonodavstvo primjenjuje na temelju Uredbe br. 1408/71 (vidjeti u tom smislu presude Kits van Heijningen, C-2/89, EU:C:1990:183, t. 20., kao i Salemink, C-347/10, EU:C:2012:17, t. 38. do 40.).
- 50 Međutim, valja utvrditi da, kao što je u bitnome istaknuo nezavisni odvjetnik u točkama 53. i 54. svojeg mišljenja, nacionalni propis poput ovoga u glavnom postupku dovodi do toga da je osobi, kojoj su tijela države članice boravišta na temelju članka 27. navedene uredbe uspostavila isplatu mirovine s retroaktivnim učinkom duljim od četiri mjeseca od datuma odluke o priznanju prava na istu,

nemoguće ispuniti njene zakonske obveze i u toj državi članici ugovoriti zdravstveno osiguranje u roku koji će joj omogućiti da ima koristi od retroaktivnog učinka duljeg od četiri mjeseca, iako je do tada njene zdravstvene troškove snosila nadležna ustanova druge države članice.

- 51 Dakle, u konkretnom slučaju nesporno je da, iako je E. Fischer-Lintjens obavijestila nadležna nizozemska tijela o činjenici da prima njemačku mirovinu 8. studenoga 2007., na datum donošenja odluke SVB-a kojom se utvrđuje njeno pravo na mirovinu u Nizozemskoj s retroaktivnim učinkom od 1. svibnja 2006., ona se nije mogla zbog ograničenja iz članka 5. stavka 5. Zvw-a osigurati na obvezno zdravstveno osiguranje kojim bi bila obuhvaćena od 1. svibnja 2006. Čini se da u tim okolnostima glavnog postupka E. Fischer-Lintjens u svakom slučaju nije bilo moguće izbjeći razdoblje prekida obuhvaćenosti takvim osiguranjem.
- 52 Međutim, sukladno sudskoj praksi na koju se podsjeća u točki 39. ove presude, osiguraniku poput E. Fischer-Lintjens, koji je obuhvaćen područjem primjene Uredbe br. 1408/71, ne može se oduzeti zaštita u području socijalne sigurnosti na temelju zakonodavstva koje bi se trebalo primijeniti (vidjeti po analogiji presudu Kuusijärvi, C-275/96, EU:C:1998:279, t. 28.).
- 53 Iz toga proizlazi, kao što je istaknuo nezavisni odvjetnik u točkama 55. i 56. svojeg mišljenja, da ograničenja koja postavljaju odredbe nacionalnog propisa poput ovoga u glavnom postupku, a koja dovode do toga da osoba koja se nalazi u istovjetnom položaju kao E. Fischer-Lintjens nije u mogućnosti osloboditi se obveza koje ima na temelju članka 27. Uredbe br. 1408/71 i Priloga VI. odjeljka R točke 1. podtočaka (a) i (b) te uredbe, negativno utječu na korisni učinak sustava kolizijskih pravila ustanovljenih tom uredbom i na obveze onih koji su na temelju nje socijalno osigurani. Ne može se, osobito, jamčiti korisni učinak tog sustava koji se imperativno nameće kako državama članicama tako i dotičnim osobama ako navedene države svojim nacionalnim propisima mogu oduzeti dotičnoj osobi, poput E. Fischer-Lintjens, mogućnost da se u potpunosti oslobodi obveza koje ima na temelju iste uredbe.
- 54 U tom pogledu, ne može se prihvatiti argument nizozemske vlade prema kojem je prekid zdravstvenog osiguranja E. Fischer-Lintjens, osobito za razdoblje između studenoga 2007. i srpnja 2010., samo posljedica činjenice da ona nije obavijestila nadležnu nizozemsku ustanovu o promjeni prava na mirovinu.
- 55 Članak 84.a stavak 1. Uredbe br. 1408/71 doista predviđa uzajamnu obvezu obavješćivanja i suradnje između nadležnih ustanova i osoba koje su obuhvaćene tom uredbom. Naime, iako su te osobe dužne što je prije moguće obavješćivati ustanove o svim promjenama u svojoj osobnoj ili obiteljskoj situaciji koje utječu na njihova prava na davanja na temelju spomenute uredbe, ustanove su obvezne na zahtjeve navedenih osoba koje se odnose na istu uredbu pružiti sve informacije koje su potrebne za izvršavanje prava koja su im dodijeljena Uredbom br. 1408/71.
- 56 Te bi informacije mogle uključiti podatke dovoljne da se osobi u okolnostima poput ovih u glavnom postupku omogući da shvati kako je obvezna ugovoriti zdravstveno osiguranje u Nizozemskoj.
- 57 Međutim, valja istaknuti da prema članku 84.a stavka 2. iste uredbe nepoštovanje obveze obavješćivanja predviđene u stavku 1. podstavku 3. navedenog članka 84.a može samo dovesti do primjene proporcionalnih mjera u skladu s nacionalnim pravom koje, s jedne strane, trebaju biti jednake onima koje su primjenjive u sličnim situacijama u unutarnjem pravnom poretku i koje, s druge strane, ne smiju učiniti praktično nemogućim ili pretjerano teškim primjenu prava koje dotičnim osobama priznaje ta uredba.
- 58 Međutim, to neće biti slučaj ako primjena nacionalnog propisa treba dovesti do toga da se dotičnoj osobi koja je u istom položaju kao E. Fischer-Lintjens oduzme svaka zaštita u području socijalne sigurnosti u određenom razdoblju a da se ne uzmu u obzir sve relevantne okolnosti, osobito one koje se odnose na njezinu osobnu situaciju, poput dobi, zdravstvenog stanja i odsutnosti iz Nizozemske

tijekom duljeg razdoblja. K tome posebnu važnost ima činjenica da je E. Fischer-Lintjens u Njemačkoj uplaćivala tijekom razdoblja od studenoga 2007. do listopada 2010. doprinose za zdravstveno osiguranje.

- 59 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljena pitanja valja odgovoriti da članak 27. Uredbe br. 1408/71, zajedno s njenim Prilogom VI. odjeljkom R točkom 1. podtočkama (a) i (b), treba tumačiti na način da je korisnik mirovine, u okolnostima poput ovih iz glavnog postupka, stekao na nju pravo računajući od početka razdoblja tijekom kojeg je ta mirovina stvarno isplaćena dotičnoj osobi bez obzira na datum kada je formalno utvrđeno pravo na tu mirovinu, što uključuje i slučaj kad je ono počelo teći prije datuma odluke o priznanju prava na tu mirovinu. Članke 27. i 84.a Uredbe br. 1408/71, zajedno s Prilogom VI. odjeljkom R točkom 1. podtočkama (a) i (b), treba tumačiti na način da im je protivan propis države članice koji, u okolnostima poput ovih u glavnom postupku, korisniku mirovine kojem je država članica priznala pravo na tu mirovinu s retroaktivnim učinkom od godine dana ne dopušta osiguranje na obvezno zdravstveno osiguranje s istim retroaktivnim učinkom i koji time tom korisniku oduzima svaku zaštitu u području socijalne sigurnosti bez uzimanja u obzir svih relevantnih okolnosti, a osobito onih koje se odnose na njegovu osobnu situaciju.

Troškovi

- 60 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Članak 27. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe i njihove obitelji koji se kreću unutar Zajednice, u verziji koja je izmijenjena i ažurirana Uredbom Vijeća (EZ) br. 118/97 od 2. prosinca 1996., kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1992/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006., zajedno s Prilogom VI. odjeljkom R točkom 1. podtočkama (a) i (b) navedene Uredbe br. 1408/71, treba tumačiti na način da je korisnik mirovine, u okolnostima poput ovih iz glavnog postupka, stekao na nju pravo računajući od početka razdoblja tijekom kojeg je ta mirovina stvarno isplaćena dotičnoj osobi bez obzira na datum kada je formalno utvrđeno pravo na tu mirovinu, što uključuje i slučaj kad je ono počelo teći prije datuma odluke o priznanju prava na tu mirovinu.

Članke 27. i 84.a Uredbe br. 1408/71, u verziji koja je izmijenjena i ažurirana Uredbom br. 118/97, kako je izmijenjena Uredbom br. 1992/2006, zajedno s njenim Prilogom VI. odjeljkom R točkom 1. podtočkama (a) i (b), treba tumačiti na način da im je protivan propis države članice koji, u okolnostima poput ovih u glavnom postupku, korisniku mirovine kojem je država članica priznala pravo na tu mirovinu s retroaktivnim učinkom od godine dana ne dopušta osiguranje na obvezno zdravstveno osiguranje s istim retroaktivnim učinkom i koji time tom korisniku oduzima svaku zaštitu u području socijalne sigurnosti bez uzimanja u obzir svih relevantnih okolnosti, a osobito onih koje se odnose na njegovu osobnu situaciju.

Potpisi